ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
242697

ผลของการให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ

อารีรัตน์ คงตัน

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มิถุนายน 2553

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
242697

ผลของการให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ

อารีรัตน์ คงตัน

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มิถุนายน 2553

ผลของการให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ

อารีรัตน์ คงตัน

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ลินจง โปธิบาล

..... กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. อะเคื้อ อุณหเลขกะ

..... กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงเยาว์ เกษตร์ภิบาล

..... กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. วิลาวัณย์ พิเชียรเสถียร

..... กรรมการ
นางรัชนีย์ วงค์แสน

17 มิถุนายน 2553

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. อะเคื้อ อุณหเลขกะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงเยาว์ เกษตร์ภิบาล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางที่เป็นประโยชน์ ช่วยแก้ไขและตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ ของวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อทุกท่าน ที่กรุณาให้ความรู้ ข้อคิดและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งตลอดการศึกษาในหลักสูตรนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ ที่อนุมัติการลาศึกษาต่อ ขอบพระคุณหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลที่ให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัย ขอขอบคุณบุคลากรโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยอย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลสันป่าตองและโรงพยาบาลลำพูนที่อนุญาตให้ผู้วิจัยทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือและทดลองใช้เครื่องมือและขอบคุณบุคลากรโรงพยาบาลสันป่าตอง และโรงพยาบาลลำพูนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอบคุณเพื่อน พี่ และน้องนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ ทุกท่านสำหรับมิตรภาพอันงดงาม

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา บุคคลในครอบครัวและทุกคนที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยได้สำเร็จ คุณความดีและประโยชน์ซึ่งเกิดจากการวิจัยนี้ขอมอบให้แก่คณาจารย์ผู้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานเพื่อผู้ป่วยต่อไป

อารีรัตน์ คงตัน

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ผลของการให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ

ผู้เขียน นางสาวอารีรัตน์ คงตัน

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. อะเคื้อ	อุณหเลขกะ	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงเยาว์	เกษตร์ภิบาล	กรรมการ

บทคัดย่อ

242697

การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำเป็นการรักษาที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล การติดเชื้อในกระแสโลหิตอาจเกิดขึ้นได้หากบุคลากรพยาบาลขาดความรู้และมีการปฏิบัติไม่ถูกต้องในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ การวิจัยกึ่งทดลองนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำระหว่างเดือนกันยายน 2552 ถึงเดือนมกราคม 2553 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 66 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 31 คน และกลุ่มควบคุม 35 คน กลุ่มทดลองได้รับข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ กลุ่มควบคุมได้รับข้อมูลตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยสื่อวีดิทัศน์เรื่อง การป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความรู้ และแบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติทดสอบค่าที สถิติทดสอบไคสแควร์ สถิติทดสอบฟิชเชอร์เอกแซคท์ และ สถิติทดสอบคอแครน แมนเทล แฮนส์เซล

ผลการวิจัยพบว่า หลังการได้รับข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นจาก 10.2 คะแนน (S.D. = 1.6) เป็น 13.3 คะแนน (S.D. = 1.3) จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมากกว่ากลุ่มควบคุมที่มีค่าเฉลี่ย 10.5 คะแนน (S.D. = 1.9) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หลังการทดลองสัดส่วนการปฏิบัติ

242697

ที่ถูกต้องของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 59.9 เป็นร้อยละ 68.9 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมากกว่ากลุ่มควบคุมที่มีการปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 46.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์มีผลทำให้พยาบาลวิชาชีพมีความรู้และมีการปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำถูกต้องเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามยังคงมีความจำเป็นในการส่งเสริมและติดตามการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

Thesis Title Effects of Information Provision Using Video Media on Professional Nurses' Knowledge and Practice in Prevention of Intravenous Infusion Related Infections

Author Miss Arreerat Kongtan

Degree Master of Nursing Science (Infection Control Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Akeau Unahalekhaka Chairperson

Assistant Professor Dr. Nongyao Kasatpibal Member

ABSTRACT

242697

Intravenous infusion (IV) is a necessary treatment for hospitalized patients. Bloodstream infection may occur, if nursing personnel lack knowledge and incorrectly practice in prevention of IV related infections. This quasi-experimental research aimed to examine the effects of information provision using video media on professional nurses' knowledge and practices in prevention of IV related infections during September 2009 to January 2010. The sample was 66 professional nurses, 31 nurses were assigned into the experimental group and 35 nurses into the control group. The experimental group received the information provided through video media whereas the control groups received routine information. Research instruments consisted of the video media on prevention of IV related infections, a demographic data questionnaire, a knowledge test and an observational recording form. Data were analyzed using descriptive statistics, t-test, Chi-square test, Fisher's exact test and Cochran-Mantel-Haenszel test.

The results of this study revealed that after receiving the information provided through video media, the mean score of knowledge among the experimental group significantly increased from 10.2 (S.D. = 1.6) to 13.3 (S.D. = 1.3) (total score 18 marks) at the level of .001

242697

and was significantly higher than the control group which was 10.5 (S.D. = 1.9) at the level of .001. After the intervention the proportion of correct practices among the experimental group increased significantly from 59.9% to 68.9% at the the level of .001 and was significantly higher than the control group which was 46.0% at the level of .001.

The results of this study indicated that giving information using video media could increase knowledge and practices on prevention of IV related infections among professional nurses. However, it is still necessary to continuously promote and monitor practices of professional nurses.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ	9
การติดเชื้อในโรงพยาบาลจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ	10
การป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ	20
การเรียนรู้	32
กรอบแนวคิดในการวิจัย	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การควบคุมคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	46
การดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	49

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	การอภิปรายผล	59
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย	65
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	66
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	67
เอกสารอ้างอิง		68
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก ผลการทดสอบความรู้ของกลุ่มทดลอง	81
	ภาคผนวก ข คะแนนความรู้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	83
	ภาคผนวก ค ผลการสังเกตการปฏิบัติ	84
	ภาคผนวก ง การปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำของกลุ่มควบคุม	96
	ภาคผนวก จ แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	97
	ภาคผนวก ฉ แบบวัดความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ	98
	ภาคผนวก ช แบบบันทึกการสังเกตการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ	99
	ภาคผนวก ซ บทวีดิทัศน์เรื่อง การป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ	100
	ภาคผนวก ฌ การคำนวณค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา	102
	ภาคผนวก ญ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา	104

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประวัติผู้เขียน	105

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงานและการได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ	51
2	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	53
3	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง	53
4	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	54
5	เปรียบเทียบร้อยละของการปฏิบัติที่ถูกต้องในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	55
6	เปรียบเทียบร้อยละของการปฏิบัติที่ถูกต้องในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง	56
7	เปรียบเทียบร้อยละของการปฏิบัติที่ถูกต้องในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	57
8	เปรียบเทียบการปฏิบัติที่ถูกต้องในการป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำในภาพรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง	58